



УПОВНОВАЖЕНИЙ Верховної Ради України з прав людини

21/8, вул. Інститутська,
м. Київ, 01008, Україна

E-mail: omb@ombudsman.gov.ua
http://www.ombudsman.gov.ua

тел.: +38 044 253-22-03
факс: +38 044 226-34-27

№ 1/10-238286.14-1/219-36

«30» грудня 2014 р.

Народним депутатам України
Сольвару Р.М.
Безбаху Я.Я.

Шановні Руслане Миколайовичу та Якове Яковичу!

У відповідь на Ваш депутатський запит до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини від 04.12.2014 № 04-012-1 щодо захисту прав громадян, на яких поширюється чинність Закону України "Про соціальний захист дітей війни", на виплату підвищення до пенсії відповідно до судових рішень повідомляю.

Проблема, порушена у зверненні депутата Дніпропетровської міської ради та начальника управління Пенсійного фонду України в Амурсько-Нижньодніпровському районі міста Дніпропетровська [REDACTED] носить системний характер, про що свідчить і моніторинг Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Виплати підвищення до пенсії на виконання судових рішень дітям війни безпосередньо органами Пенсійного фонду України не здійснювались у зв'язку з відсутністю відповідних видатків у бюджетах попередніх і поточного років. Більш того, державними бюджетами на відповідні роки передбачались видатки на виплату зазначеного підвищення до пенсії в обсягах менших, ніж ті, які мали бути визначені з розрахунку розміру підвищення, передбаченого статтею 6 Закону України "Про соціальний захист дітей війни".

Так, прикінцевими положеннями законів України про Державний бюджет України на 2011 - 2014 роки передбачено, що норми і положення статті 6 Закону України "Про соціальний захист дітей війни" застосовуються в порядку та розмірах, установлених Кабінетом Міністрів України, виходячи

30.12.2014 17:29

241323

ВХ. 12

з наявних фінансових ресурсів Державного бюджету України та бюджету Пенсійного фонду України на відповідний рік.

З 01.11.2011 на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 06.07.2011 № 745 “Про встановлення деяких розмірів виплат, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету” органами Пенсійного фонду України проводилися виплати підвищення до пенсії дітям війни у сталому розмірі 49,80 грн на особу, з 01.01.2012 відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 28.12.2011 № 1381 “Про підвищення рівня соціального захисту найбільш вразливих верств населення” – у розмірі 7 відсотків від прожиткового мінімуму, встановленого законом для осіб, які втратили працездатність (з 01.01.2014 це становить 66,43 грн).

Правомірність застосування норм і положень окремих статей соціальних законів, у тому числі й Закону України “Про соціальний захист дітей війни”, у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, а також повноваження Кабінету Міністрів України встановлювати порядок та розміри соціальних виплат, підтверджені відповідними рішеннями Конституційного Суду України від 26.12.2011 № 20-рп/2011 та від 25.01.2012 № 3-рп/2012.

Вважаю за необхідне привернути Вашу увагу, що Європейський суд з прав людини (далі – Європейський суд) при розгляді справ щодо України погоджується з позицією національних органів при виконанні судових рішень про стягнення соціальних виплат після зміни законодавства, на підставі якого розглядався спір. Так, 03.06.2014 Європейський суд виніс ухвалу щодо неприйнятності у справі “*Великода проти України*”, заява № 43331/12, де були розглянуті питання щодо відмови управління Пенсійного фонду України здійснювати заявниці виплату пенсії згідно з рішенням національного суду, винесеним на її користь, після листопада 2011 року. У цій ухвалі Європейський суд зазначив, що законодавчі норми щодо пенсійного забезпечення можуть змінюватися, а відповідне судові рішення не може бути гарантією проти таких змін у майбутньому. Європейський суд констатував, що дія судового рішення закінчується, коли у законодавство, яке регулює пенсійні виплати, вносяться зміни.

Зважаючи на той факт, що нараховані суми соціальних виплат дітям війни згідно із рішеннями судів могли бути виплачені лише за умови відповідного фінансування з державного бюджету України, Уповноваженим з прав людини у 2012 році вносились пропозиції до Верховної Ради України щодо передбачення у Державному бюджеті України на 2013 рік витрат для виплати заборгованості за рішеннями судів, яку мають органи Пенсійного фонду України перед громадянами.

Водночас маю зауважити, що з 1 січня 2013 року набрав чинності Закон України “Про гарантії держави щодо виконання судових рішень”, яким встановлено нову процедуру виконання рішень судів як поточних, так і рішень минулих років (стосується рішень, ухвалених до 01.01.2013), боржниками за якими є державні органи, підприємства, установи та

організації, а також юридичні особи, примусова реалізація майна яких забороняється відповідно до законодавства.

Порядок виконання поточних рішень було врегульовано внесенням 15.04.2013 відповідних змін до постанови Кабінету Міністрів України від 03.08.2011 № 845 "Про затвердження Порядку виконання рішень про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів або боржників".

Щодо погашення існуючої заборгованості за рішеннями судів, виконання яких гарантується державою, необхідно зазначити, що реальне виконання відповідних положень Закону України "Про гарантії держави щодо виконання судових рішень" стало можливим лише після затвердження 03.09.2014 постановою Кабінету Міністрів України № 440 Порядку погашення заборгованості за рішеннями суду, виконання яких гарантується державою (набрав чинності 23.09.2014).

Відповідно до положень цього Порядку рішення подаються до органів державної виконавчої служби за місцезнаходженням боржника для проведення їх обліку, інвентаризації заборгованості та подальшої передачі до органів, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, для погашення заборгованості.

Погашення заборгованості здійснюється Державною казначейською службою в межах бюджетних асигнувань, визначених законом про Державний бюджет України на відповідний рік, за бюджетною програмою для забезпечення виконання рішень суду.

З огляду на зазначене, процедура погашення заборгованості за рішеннями судів щодо соціальних виплат дітям війни минулих років, встановлена Законом України "Про гарантії держави щодо виконання судових рішень", наразі є єдиним шляхом вирішення питання виконання рішень суду, постановлених на їхню користь, та його ефективність до цього часу не ставилась під сумнів. Прискорення виплати заборгованості за рішеннями щодо соціальних виплат минулих років є можливим за умови збільшення видатків Державного бюджету України за бюджетною програмою для забезпечення виконання рішень суду.

Зауважу, що Уповноважений Верховної Ради України не наділений правом законодавчої ініціативи, зокрема, щодо збільшення відповідного державного фінансування на зазначені цілі, натомість таке право відповідно до статті 93 Конституції України мають народні депутати України.

Відповідь депутату Дніпропетровської міської ради [] надано окремим листом.

З повагою



В.В. Лутковська